

Fiskevårdsplan för Kabusaån 2002

Skönadals Fiskevårds och Sportfiskeförening

Lund 2002-06-08

Eklövs Fiske och Fiskevård

Anders Eklöv

Eklövs Fiske och Fiskevård
Hästad Mölla, 225 94 Lund
Telefon: 046-249432
E-post: eklov@fiskevard.com
www.fiskevard.com

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	4
Metodik	6
Förklaringar biotopinventering	7
Biotopinventering med åtgärdsförslag	8
Kabusaån, nedre del	8
Hammarsränna	9
Tuvebäcken	10
Svalevadsån	13
Norre å	15
Fröslövsån - Hannasån	17
Kviedalsbäcken	21
Elfiske	23
Beräkning av smoltproduktion	24
Åtgärdsförslag	25
Referenser	26

Sammanfattning

Under våren och försommaren 2002 har det utförts undersökningar av vattenbiotop i Kabusaån och dess tillflöden. Sammanlagt har mer än 50 km vattendrag biotopinventerats. Från utförda inventeringar framgår det att Kabusaån har en relativt hög andel strömvattenbiotoper ca 26% av åns sträckning, dessa är dock kraftigt påverkade av rensning. Vattensystemet har en liten andel våtmarksområden jämfört med ursprungliga förhållanden före dikning och kulvertering. Inga större hinder finns för fiskens vandring i Kabusaån. Områden med låg påverkansgrad (relativt opåverkade vattenmiljöer) förekommer i liten grad och är speciellt skyddsvärda i odlingslandskapet. Sådana områden finns i Norre å och Kviedalsbäcken.

Vattenmiljöer lämpliga för fiskarter som är bundna till strömvattenbiotoper såsom öring, har påverkats negativt, under senare år, genom rensning och omgrävning. På grund av att dessa miljöer har påverkats betydligt är det viktigt att åtgärder genomförs för att bevara och förbättra sådana miljöer. För fiskfaunan är miljön i och runt vattendragen den faktor som idag i huvudsak styr artsammansättning och antalet fiskar. Tillflödena är till stora delar kraftigt dikade. Långa sträckor har en låg beskuggning, vilket medför att bäckfåran är kraftigt igenvuxen med bladvass, kaveldun och örtvegetation. Trädplantering längs dessa vattendrag på sträckor som saknar beskuggning rekommenderas.

För att få tillbaka de naturligt renande processerna i landskapet, krävs att vattendragen restaureras och återställs till mer ursprungliga tillstånd. Potentiella områden för våtmarksrestaurering är en tidigare torrlagda sjö, Hammarsjön, med kringliggande våtmarksområden. Området utgörs idag av Hammarsränna, ett rakt dike utan fall, som växer igen under sommarhalvåret. Vilket medför att underhållsrensning utförs med jämna intervall. I Hammarsränna finns inga lek eller uppväxtmiljöer för öring.

Under sommarhalvåret, vid torrperioder, kan låga flöden vara en mycket begränsande faktor för vattendragens fauna. Kortare perioder med bristfälliga flöden kan därför göra en mycket stor skada på fiskfaunan. Ett antal bevattningsuttag har registrerats i Kabusaån, dessa bör kartläggas vad gäller deras tillstånd för att ta vatten från ån.

Åtgärder som behövs att utföras är; biotopåtgärder på rensade eller omgrävda strömområden, anlägga våtmarksområden på tidigare vattenhållande marker, trädplantering längs dikade sträckor och reglering av bevattningsuttag. För att kunna följa upp effekterna av de föreslagna åtgärderna bör kontroll av fiskfaunans utveckling utföras, vilket bör ske med elfiske.

Total smoltproduktion har vid nuvarande förhållande beräknats till ca 11 000 smolt. Vid föreslagna åtgärder kommer andelen uppväxtmiljöer på sikt att förbättras och andelen utvandrande smolt att öka.

Inledning

Vattenmiljön för fisken förändras längs med ett vattendrag beroende på lutning (fallhöjd), jordarter och berggrund, omgivande vegetation samt beskuggning. Olika fiskarter har olika preferens för sin miljö vilket också kan variera under fiskens olika livsstadier. Öring leker under hösten-vintern (oktober-januari) och är beroende av ett grusigt stenigt material med lite inslag av finare material som silt och sand för sin lek. Storleken av lämpliga lek- och uppväxtområden är en begränsande faktor för populationsstorleken för öring. Andra arter som förekommer i Kabusaån med tillflöden är abborre, gädda, mört, signalkräfta, småspigg och ål (Åsbjörnsson et al. 1999). Kabusaån har under en lång period varit kraftigt förorenad, under de senaste 20-års perioden har vattenkvaliteten förbättrats betydligt.

Karta 1. Nuvarande sträckning av Kabusaån med tillflöden.

Kabusaån är kraftigt påverkade av dikning och kulvertering, vilka har förändrat fiskens lek och uppväxtmiljö samt begränsat öringens vandring från havet och upp till dess naturliga lek och uppväxtmiljöer. Sedan dikningen påbörjades i mitten av 1800-talet har den aktiva ytan av vattendragen minskat, tillflöden har lagts i kulvert och huvuddelen av ån sträckning har grävts om och rätats (Karta 1, 2).

Karta 2. Kabusaån med tillflöden före diknings arbetet påbörjades i mitten av 1800-talet. Som underlag till kartan har använts Skånska rekognoseringskartan (1812-1820).

För att i ett längre tidperspektiv kunna arbeta kostnadseffektivt med fiske- och vattenvård i Kabusaån med tillflöden behövs ett underlag för hur vattenbiotoperna ser ut längs med vattendraget. Det har därför utförts en biotopkartering under våren och försommaren 2002, vilken har utförts enligt metodik; Jönköpings-modellen (Halldén 1997). Inventeringen har utförts av medlemmar av Skönadals Fiskevårds och Sportfiskeförening och Eklövs Fiske och Fiskevård. Länsstyrelsen i Skåne och Skönadals Fiskevårds och Sportfiskeförening har finansierat fiskevårdsplanen.

Karta 3. Översikts karta över Kabusaån med tillflöden.

Metodik

Vid inventeringen har vattendragen inventerats nerifrån och upp, vilket har utförts genom att gå längs vattendraget där vattenbiotop, omgivning, närmiljö samt vandringshinder har registrerats enligt inventerings metodik utvecklat av Länsstyrelsen i Jönköping (Halldén 1997). De områden som har inventerats är Kabusaån med tillflöden (karta 3). Vidare har lämplig öringbiotop klassats vad gäller lekområde och uppväxtområde i en fyrgradig skala enligt ovanstående metodik. Vid sammanställning har längd av potentiell bra till mycket bra biotop för öring angetts. Resultat av biotopinventering med åtgärdsförslag redovisas i form av datablad. Med möjlighet att dateras upp efterhand förändringar sker, för att utgöra ett aktuellt

kunskapsunderlag för fiske- och vattenvårdande åtgärder i Kabusaån med tillflöden. Vattendragens lokalisering är angivet med X- och Y-koordinater, varvid de olika tillflödenas mynningspunkt i huvudfåran eller delvattendrag är angivet. Likaså är vandringshinder och områden för åtgärder angivet med X- och Y-koordinater. För att kunna utläsa lägesangivelser för de olika vattendragen, åtgärder och vandringshinder rekommenderas att parallellt med databladen använda Lantmäteriverkets gröna kartan på CD-rom för Skåne län. Åtgärdsförslagen redovisas på datablad och på kartor, förslagen innefattar i de flesta fall lämpliga områden för trädplantering, vandringshinder och biotopvård. För samtliga åtgärder krävs en förprojektering. Före åtgärder måste projekten förankras hos markägare, tillstånd måste inhämtas och övriga berörda som fiskeklubbar, kommun och Länsstyrelsen, bör ges möjlighet att påverka åtgärdernas utformning och omfattning. I vissa fall krävs rättslig prövning.

Biotopinventering

Metodik biotopinventering: Halldén A. 1997 Biotopkartering – vattendrag. Länsstyrelsen i Jönköping. 97:5.

X- och Y-koordinater: anger punkt enligt rikets koordinatnät

Antal tillflöden: tillrinnande vattendrag enligt topografisk karta.

Vandringshinder: antal hinder som bedöms som partiella till definitiva för vandrande öring.

Bredd och djup: viktat medelvärde av den inventerade sträckan.

Strömförhållande: framräknad dominerande typ av strömförhållanden.

Fall: beräknad lutning angivet i m per 100 m sträcka inom det vattenområde som beräknas vara potentiellt fiskförande.

Dammar: antal dammar i anslutning till vattendraget.

Beskuggning, förekomst av **dödved,** **rensningsgrad** och storleken av **skyddszon** har angivits som ett viktat medelvärde på en fyrgradig skala enligt nedan.

Beskuggning	Död ved	Rensningsgrad	Skyddszon
0=obefintlig	0=saknas	0=ej rensat	0=< 3 m
1=dålig (<5%)	1=liten (<6 stockar/100 m)	1=försiktigt	1=3-10 m
2=mindre bra (5-50%)	2=måttlig (6-25 stockar/100 m)	2=kraftigt	2=11-30 m
3=bra (>50%)	3=riklig (>25 stockar/100 m)	3=omgrävd	3=>30 m

Lek- och uppväxtområde har klassats i en fyrgradig skala enligt nedan. Värden som har angetts är summan av klass och 2 och 3 då de tillsammans utgör lämplig miljö för öring. Vidare har, dels total värden redovisats, dels värden nedströms vandringshinder.

För lekområde

- 0 = lekmöjligheter saknas
- 1 = inga synliga lekområde men rätt strömförhållande
- 2 = tämligen bra lekområde
- 3 = bra – mycket bra lekmöjligheter

För uppväxtområde

- 0 = inte lämpligt
- 1 = möjligt men inte bra
- 2 = tämligen bra
- 3 = bra – mycket bra uppväxtområde

Vattendrag: Kabusaån, nedre del

Begränsning nedströms: X-koordinat: 6145482 Y-koordinat: 1383334
 Begränsning uppströms: X-koordinat: 6145645 Y-koordinat: 1385778
 Längd inventerad fåra: 3.9 km Längd potentiell fiskförande: 3.9 km
 Antal tillflöden: 1 Vandringshinder: 0
 Strömförhållande: 100% lugnflytande, 0% svagt strömmande, 0% strömmande, 0% fors
 Fall: 0.10 Dammar: 0
 Bredd: 5.7 m Djup: 1.0 m Beskuggning: 1.5
 Rensning: 3.0 Död ved: 0.2 Skyddszon: 2.0
 Lekområde öring, totalt: 0 m² Uppväxtområde öring, totalt: 4600 m²

Anm: Kabusaåns nedre del är lugnflytande med rikligt med undervattenvegetation. Huvuddelen av sträckningen är kraftigt rensad och saknar större sten och block. Skyddszon saknas längs några sträckor. Ett antal vattenuttag finns, vilka bör kartläggas vad gäller deras tillstånd för att ta vatten från ån.

Åtgärder: Etablera skyddszon där sådana saknas. Kartlägga aktuella tillstånd för vattenuttag från Kabusaån. Trädplantering längs sträcka 3 och 4.

Åtgärder: Trädplantering

Sträcka	X-koordinat	Y-koordinat	Läge
3	6146004	1384294	södra sidan
4	6146280	1384615	södra sidan

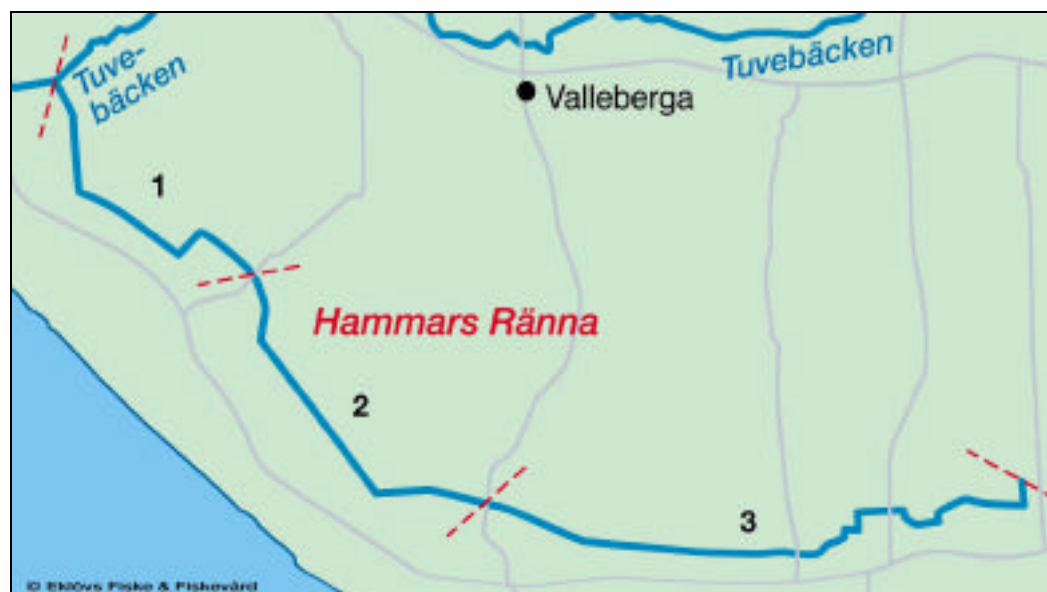
Karta 4. Kabusaåns nedre del med de sträckor som har inventerats 1-4.

Vattendrag: Hammarsränna

Begränsning nedströms: X-koordinat: 6145643 Y-koordinat: 1385773
 Begränsning uppströms: X-koordinat: 6142202 Y-koordinat: 1393903
 Längd inventerad fåra: 11 km Längd potentiell fiskförande: 11 km
 Antal tillflöden: 5 (diken) Vandringshinder: 0
 Strömförhållande: 100% lugnflytande, 0% svagt strömmande, 0% strömmande, 0% fors
 Fall: 0.04 Dammar: 0 Bredd: 3.0 m
 Djup: 0.5 m Beskuggning: 1.0 Rensning: 3.0
 Död ved: 0.2 Skyddszon: 1.0
 Lekområde öring, totalt: 0 m² Uppväxtområde öring, totalt: 0 m²

Anm: Hammarsränna utgörs av ett rakt dike utan fall och är lugnflytande i hela sin sträckning. Tidigare bestod området av en sjö, Hammarsjön, och ett stort våtmarksområde. Hammarsränna rensas regelbundet. Ett antal vattenuttag finns.

Åtgärder: Undersöka möjligheten att återskapa Hammarsjön.

Karta 5. Hammarsränna med de sträckor som har inventerats 1-3.

Vattendrag: Tuvebäcken

Begränsning nedströms: X-koordinat: 6145650 Y-koordinat: 1385775

Begränsning uppströms: X-koordinat: 6147185 Y-koordinat: 1394582

Längd inventerad fåra: 10 km Längd potentiell fiskförande: 10 km

Antal tillflöden: 0 Vandringshinder: 1

Strömförhållande: 34% lugnflytande, 55% svagt strömmande, 10% strömmande, 1% fors

Fall: 0.20 Dammar: 1

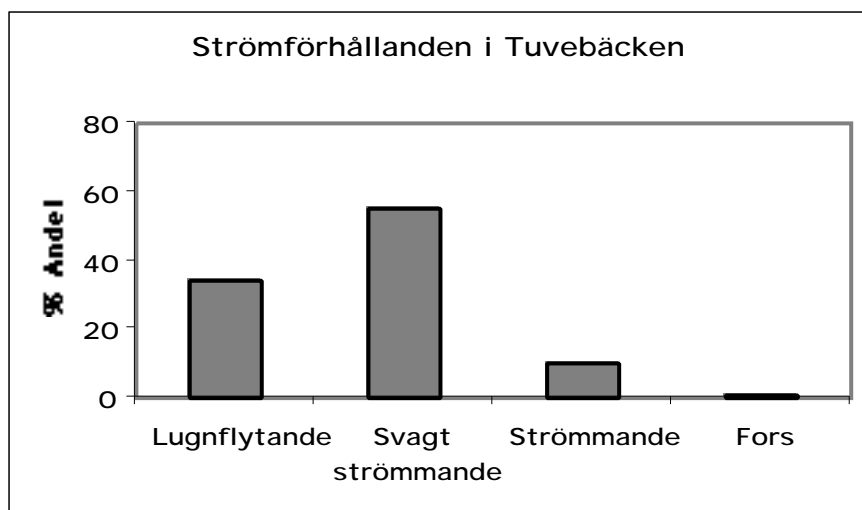
Bredd: 1.6 m Djup: 0.3 m Beskuggning: 1.4

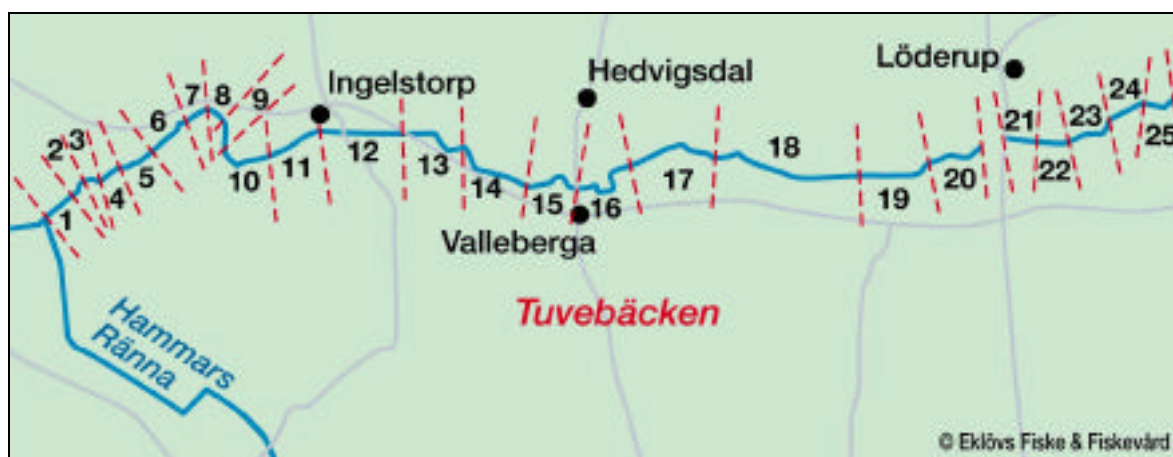
Rensning: 2.7 Död ved: 0.6 Skyddszon: 0.8

Lekområde öring, totalt: 8700 m² Uppväxtområde öring, totalt: 11000 m²

Anm: Tuvebäcken har en svag strömmande karaktär med inslag av strömmande partier. Huvuddelen av sträckningen är kraftigt rensad och saknar större sten och block samt en skyddande beskuggning. Skyddszon saknas längs några sträckor. Ett antal vattenuttag finns längs med Tuvebäcken, vilka bör kartläggas vad gäller deras tillstånd för att ta vatten från ån. Vandringshinder vid Löderup som utgörs av kulvert uppströms och nedströms en äldre kvarndamm, Tuvemölla.

Åtgärder: Trädplantering längs sträckor som saknar beskuggning. Etablera skyddszon där sådana saknas. Kartlägga aktuella tillstånd för vattenuttag från Tuvebäcken. Utreda möjligheten för fisken att ta sig förbi kulvert vid damm.

Karta 6. Tuvebäcken med de sträckor som har inventerats 1-25.

Åtgärder: Skyddszoner

På några sträckor längs med Tuvebäcken saknas skyddszon enligt tabell nedan. Lämplig åtgärd är att etablera skyddszoner på dessa områden längs med ån.

Sträcka	X-koordinat	Y-koordinat	Foto	Läge
6	6146185	1386590		övre delen
7	6146385	1386815		båda sidor
11	6146125	1387450		båda sidor
12	6146280	1387745		båda sidor
13	6146280	1388405		båda sidor
16	6145870	1389685		södra sidan
24	6146950	1394047		båda sidor
25	6147140	1394497	Tuveb 10 - 12	båda sidor

Åtgärder: Trädplantering

Längs med Tuvebäcken finns sparsamt med träd och buskar. Det föreslås att träd planteras längs den södra sidan på dessa sträckor.

Sträcka	X-koordinat	Y-koordinat	Foto	Läge
8	6146450	1386930		södra sidan
9	6146370	1387070		södra sidan
10	6146150	1387105		södra sidan
14	6146165	1388795		södra sidan
15	6145880	1389400		södra sidan
16	6145870	1389685		södra sidan
17	6146060	1390170	Tuveb - 1	södra sidan
18	6146080	1390820		södra sidan
19	6145940	1391625		södra sidan

Sträcka 17, Tuvebäcken där trädplantering rekommenderas (foto 1).

Åtgärder: Vandringshinder – Löderup

X-koordinat: 6146404

Y-koordinat: 1392628

Typ: Kulvert 300 + 150 m, med damm emellan, inloppsgaller 10 cm spalt

Fallhöjd: ca 1 m

Naturligt hinder: Nej

Passerbarhet: Partiellt

Användning: Tidigare kvarn, idag fångdamm för dagvatten

Foto: 4 - 9

Anm: Vid elfiske, har riklig förekomst av öringungar konstateras uppströms kulvert.

Åtgärd: Utredda om havsöring tar sig förbi, kontroll i samband med lek under hösten. Byte av galler med större spalter.

Utlopp i damm, belägen mellan sträcka 20 och 21 foto 7.

Vattendrag: Svalevadsån

Begränsning nedströms: X-koordinat: 6146280 Y-koordinat: 1384607

Begränsning uppströms: X-koordinat: 6147330 Y-koordinat: 1385137

Längd inventerad fåra: 1.4 km Längd potentiell fiskförande: 1.4 km

Antal tillflöden: 1 Vandringshinder: 0

Strömförhållande: 29% lugnflytande, 11% svagt strömmande, 60% strömmande, 0% fors

Fall: 0.30 Dammar: 0

Bredd: 4.2 m Djup: 0.5 m Beskuggning: 1.0

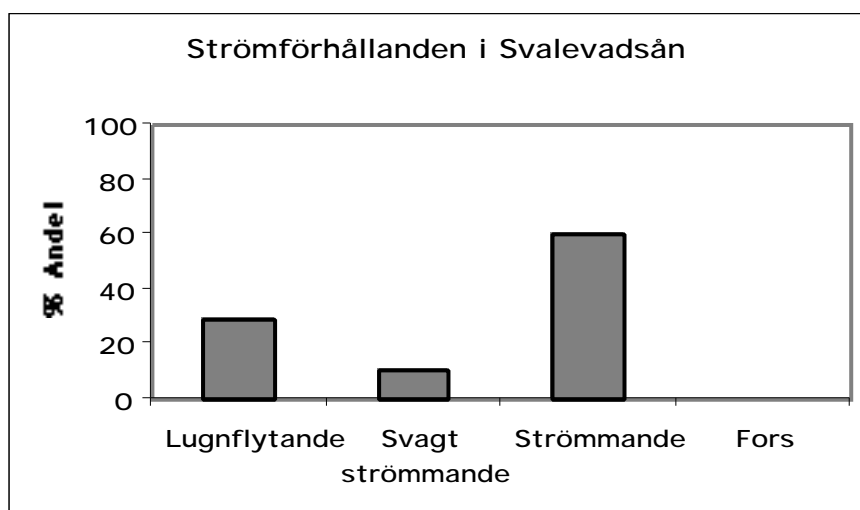
Rensning: 2.1 Död ved: 0.1 Skyddszon: 0.9

Lekområde öring, totalt: 3100 m² Uppväxtområde öring, totalt: 3100 m²

Anm: Svalevadsån har en strömmande karaktär med inslag av lugnt till svagt strömmande partier. Vissa partier är kraftigt rensade och saknar en skyddande beskuggning.

Sammanhängande strömparti med mycket bra uppväxtmiljö för öring finns nedströms landsvägen. Elfiske utförs årligen på denna sträcka.

Åtgärder: Trädplantering längs de sträckor som saknar beskuggning.

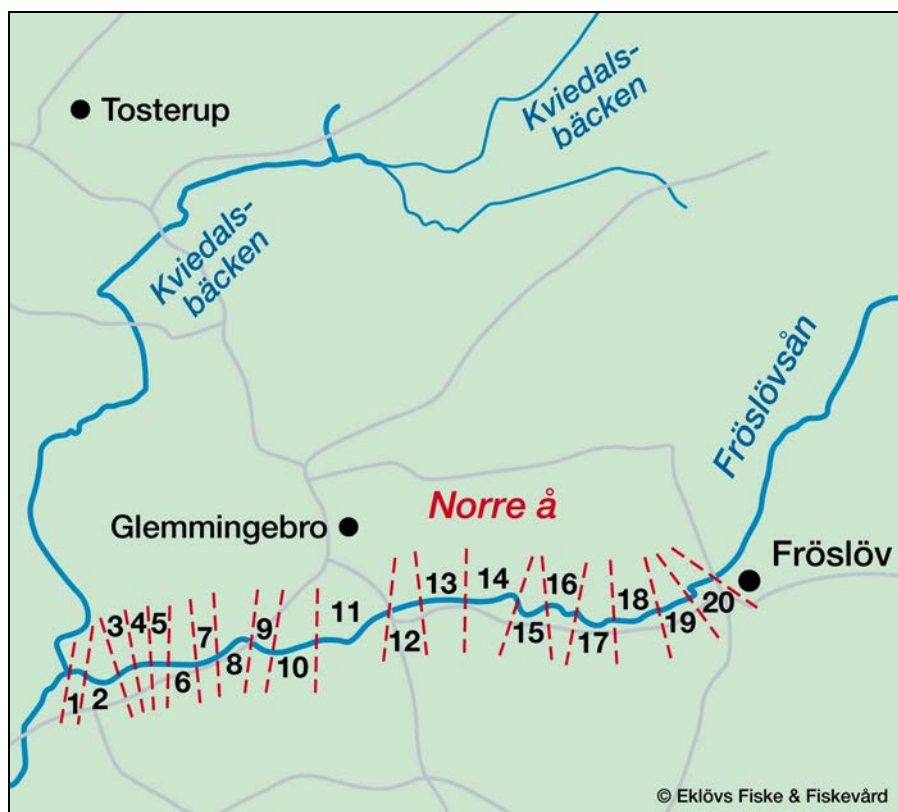
Åtgärder: Trädplantering

Längs med Svalevadsån finns sparsamt med träd och buskar. Det föreslås att träd planteras längs den sydöstra sidan på dessa sträckor.

Sträcka	X-koordinat	Y-koordinat	Foto	Läge
2	6146430	1384647		sydöstra sidan
3	6146920	1384857		sydöstra sidan
4	6147035	1384917		sydöstra sidan

Karta 7. Svalevadsån med de sträckor som har inventerats 1-4.

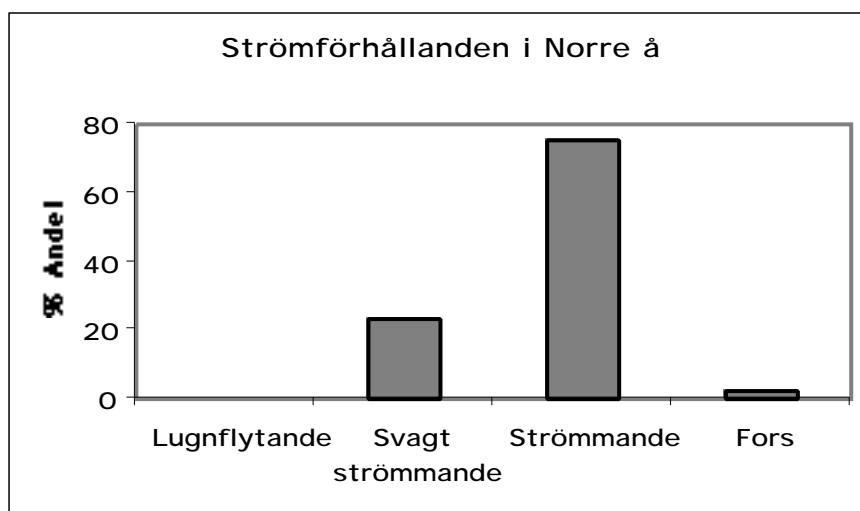
Karta 8. Norre å med de sträckor som har inventerats 1-20.

Vattendrag: Norre å, upp till Fröslöv

Begränsning nedströms: X-koordinat: 6147346 Y-koordinat: 1385142
 Begränsning uppströms: X-koordinat: 6148034 Y-koordinat: 1389984
 Längd inventerad fåra: 5.7 km Längd potentiell fiskförande: 5.7 km
 Antal tillflöden: 0 Vandringshinder: 0
 Strömförhållande: 0% lugnflytande, 23% svagt strömmande, 75% strömmande, 2% fors
 Fall: 0.39 Dammar: 0
 Bredd: 2.0 m Djup: 0.2 m Beskuggning: 1.2
 Rensning: 1.5 Död ved: 0.2 Skyddszon: 1.2
 Lekområde öring, totalt: 8200 m² Uppväxtområde öring, totalt: 10200 m²

Anm: Norre ån har en strömmande karaktär med inslag av lugnt till svagt strömmande partier. Nedre delarna är kraftigt rensade och saknar en skyddande beskuggning. Skyddszon saknas längs en kortare sträcka. Opåverkade strömvattenmiljöer finns nedströms Fröslöv (sträcka 14-17, karta 9). Ett antal vattenuttag finns längs med Norre å, vilka bör kartläggas vad gäller deras tillstånd för att ta vatten från ån.

Åtgärder: Trädplantering längs de nedre och övre sträckorna som saknar beskuggning. Etablera skyddszon där sådan saknas. Kartlägga aktuella tillstånd för vattenuttag från Norre å.

Åtgärder: Skyddszoner

På några sträckor längs med Norre å saknas skyddszon enligt tabell nedan. Lämplig åtgärd är att etablera skyddszoner på dessa områden längs med ån.

Sträcka	X-koordinat	Y-koordinat	Foto	Läge
10	6147520	1386857		södra sidan

Åtgärder: Trädplantering

Längs med Norre å finns sparsamt med träd och buskar. Bäckfåran är på långa sträckor kraftigt igenvuxen. Det föreslås att träd planteras längs den södra sidan på dessa sträckor.

Sträcka	X-koordinat	Y-koordinat	Foto	Läge
1	6147346	1385142	Norreå - 1	södra sidan
2	6147346	1385233		södra sidan
3	6147289	1385473		södra sidan
4	6147339	1385565	Norreå - 3	södra sidan
6	6147409	1385790	Norreå - 5	södra sidan
19	6147759	1389456	Norreå - 20	södra sidan

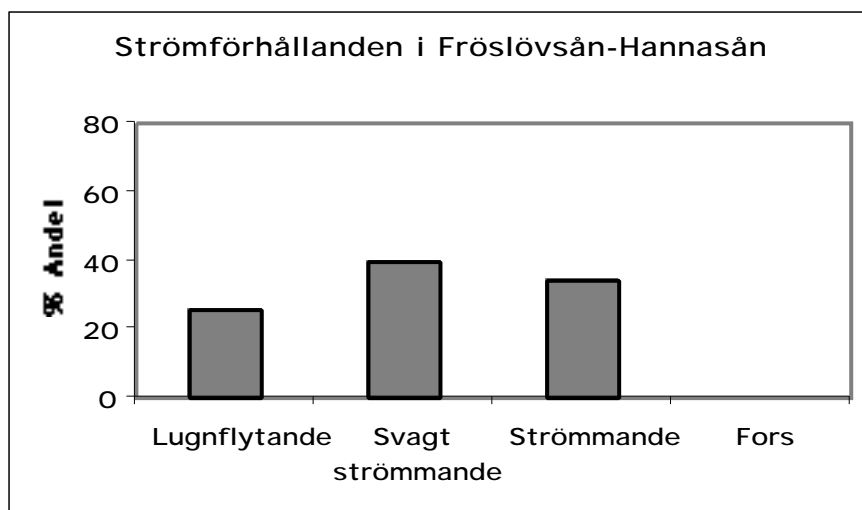
Parti av sträcka 6 där trädplantering rekommenderas (foto 5).

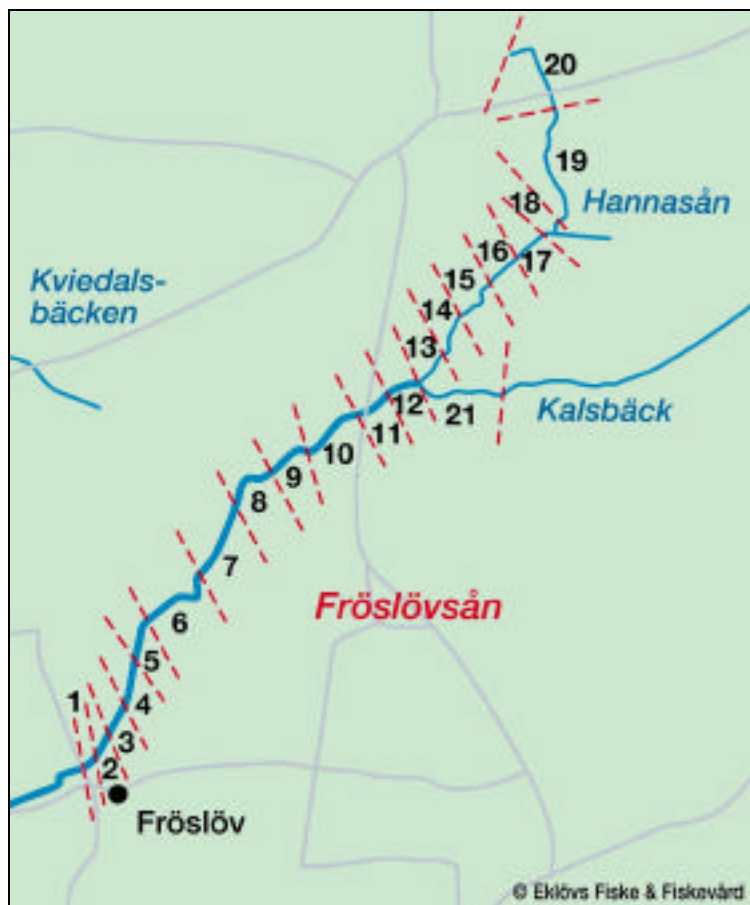
Vattendrag: Fröslövsån - Hannasån

Begränsning nedströms: X-koordinat: 6148034 Y-koordinat: 1389984
 Begränsning uppströms: X-koordinat: 6153316 Y-koordinat: 1393170
 Längd inventerad fåra: 8.1 km Längd potentiell fiskförande: 8.1 km
 Antal tillflöden: 2 Vandringshinder: 0
 Strömförhållande: 26% lugnflytande, 40% svagt strömmande, 34% strömmande, 0% fors
 Fall: 0.16 Dammar: 0
 Bredd: 1.6 m Djup: 0.25 m Beskuggning: 0.9
 Rensning: 2.6 Död ved: 0 Skyddszon: 1.0
 Lekområde öring, totalt: 5200 m² Uppväxtområde öring, totalt: 6400 m²

Anm: Fröslövsån - Hannasån har en svag strömmande karaktär med inslag av strömmande partier. På de mer strömsatta delarna utgörs botten av skiffersten. Huvuddelen av sträckningen är kraftigt rensad och saknar större sten och block samt en skyddande beskuggning. Skyddszon saknas längs några sträckor. Inga vattenuttag kunde registreras. Kalsbäcken, som är ett mindre tillflöde, utgörs av ett rakt dike med lugnt flöde, saknar lek och uppväxtområde för öring.

Åtgärder: Utläggning av block på sträckor med jämbottenstruktur. Trädplantering längs de sträckor som saknar beskuggning. Etablera skyddszon där sådan saknas. Kartlägga aktuella tillstånd för vattenuttag.

Karta 9. Fröslövsån-Hannasån med de sträckor som har inventerats 1-21.

Åtgärder: Skyddszoner

På några sträckor längs med Fröslövsån-Hannasån saknas skyddszon enligt tabell nedan. Lämplig åtgärd är att etablera skyddszoner på dessa områden längs med ån.

Sträcka	X-koordinat	Y-koordinat	Foto	Läge
9	6150235	1391440		norra sidan
14	6151105	1392658	Hannas - 35	södra sidan

Åtgärder: Biotopåtgärder

Det rekommenderas att några rensade sträckor återställs till en mer naturlig strömbiotop. Vilket utförs genom att tillföra mer sten- och blockmaterial till åfåran.

Sträcka	X-koordinat	Y-koordinat	Foto	Typ
2	6148092	1390096	Frösl - 22, 23	rensad sträcka
4	6148404	1390281	Frösl - 26, 27	rensad sträcka

Omgrävd sträcka (2) med jämn bottenstruktur (foto 22).

Åtgärder: Trädplantering

Längs med Fröslövsån-Hannasån finns sparsamt med träd och buskar. Bäckfåran är på långa sträckor kraftigt igenvuxen. Det föreslås att träd planteras längs den södra sidan på dessa sträckor.

Sträcka	X-koordinat	Y-koordinat	Foto	Läge
1	6148034	1389984	Frösl - 21	södra sidan
2	6148092	1390096	Frösl - 22	södra sidan
3	6148203	1390159	Frösl - 24	södra sidan
4	6148404	1390281	Frösl - 27	södra sidan
5	6148785	1390380		södra sidan
6	6149102	1390462	Frösl - 28	södra sidan
7	6149442	1390862	Frösl - 30	södra sidan
8	6149892	1391101	Frösl - 31	södra sidan
9	6150235	1391440		södra sidan
11	6150679	1392078		södra sidan
12	6150752	1392241		södra sidan
16	6151699	1393057		södra sidan
17	6151856	1393263	Hannas - 38	södra sidan

Parti av sträcka 17 där trädplantering rekommenderas (foto 38).

Vattendrag: Kviedalsbäcken

Begränsning nedströms: X-koordinat: 6147345 Y-koordinat: 1385149

Begränsning uppströms: X-koordinat: 6152645 Y-koordinat: 1389124

Längd inventerad fåra: 10.8 km Längd potentiell fiskförande: 7.9 km

Antal tillflöden: 2 Vandringshinder: 0

Strömförhållande: 18% lugnflytande, 30% svagt strömmande, 49% strömmande, 3% fors

Fall: 0.51 Dammar: 1

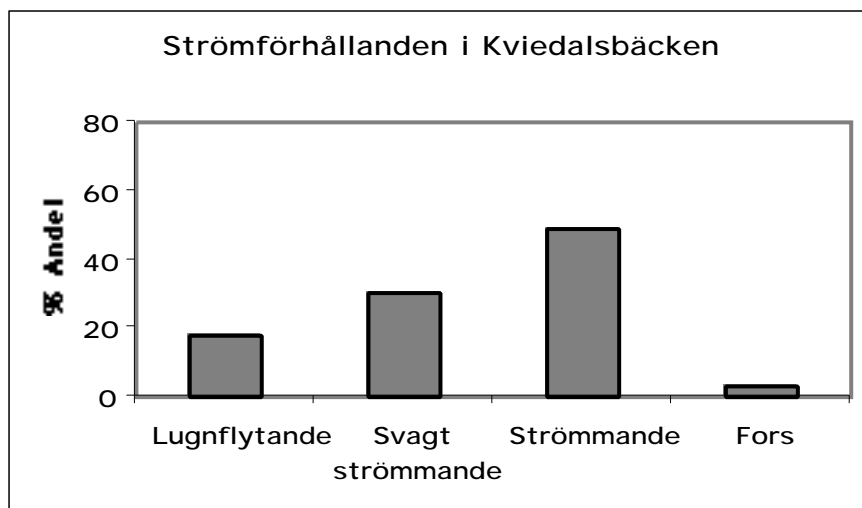
Bredd: 2.4 m Djup: 0.35 m Beskuggning: 1.2

Rensning: 2.6 Död ved: 0.1 Skyddszon: 1.4

Lekområde öring, totalt: 10500 m² Uppväxtområde öring, totalt: 13900 m²

Anm: Kviedalsbäcken har en strömmande karaktär med inslag av lugnt till svagt strömmande partier. Nedre delarna är kraftigt rensade och saknar en skyddande beskuggning. Skyddszon finns längs hela sträckningen. Opåverkade strömvattenmiljöer finns vid Römölla (sträcka 19-22, karta 10). Ett antal vattenuttag finns, vilka bör kartläggas vad gäller deras tillstånd för att ta vatten från ån. Två mindre tillflöden i bäckens övre delar utgörs av raka diken med svag ström, vilka saknar lek och uppväxtområde för öring.

Åtgärder: Trädplantering längs de sträckor som saknar beskuggning. Kartlägga aktuella tillstånd för vattenuttag.

Karta 10. Kviedalsbäcken med de sträckor som har inventerats 1-28.

Åtgärder: Trädplantering

Längs med Kviedalsbäcken finns sparsamt med träd och buskar. Det föreslås att träd planteras längs den södra och östra sidan på dessa sträckor.

Sträcka	X-koordinat	Y-koordinat	Foto	Läge
1	6147345	1385149		östra sidan
2	6147585	1385104		östra sidan
3	6147765	1385314		östra sidan
4	6147975	1385194		östra sidan
5	6148225	1384999		östra sidan
6	6148415	1384914		östra sidan
7	6148715	1384924		östra sidan
8	6148885	1384949		östra sidan
9	6148995	1384969		östra sidan
11	6149140	1385214		södra sidan
12	6149250	1385289		södra sidan
14	6149330	1385519		södra sidan
15	6149425	1385694		östra sidan
16	6149590	1385714		östra sidan
17	6149695	1385714		östra sidan
23	6150970	1386029	Kvied-1, 2	södra sidan
26	6151670	1388409		södra sidan

Elfiske

I Kabusaån med tillflöden utförs regelbundet elfiske. Elfisket utförs årligen av medlemmar i Skönadals fiskevärdsförening. Fisket sker på 7 fasta stationer enligt nedan (tabell 1, karta11).

Karta 11. Visar elfiskelokaler E1-E7.

Vid fisket sker en utfiskning och för att kunna beräkna en skattad täthet har ett p-värde på 0.48 för 0+ och 0.59 >0+ använts (Degerman & Sers 1999). Tätheterna av öring ligger betydligt över genomsnittet för Skånska vattendrag, för år 2001 var det beräknade medelvärdet för samtliga lokaler 180 öringar/100 m², uppdelat på 130 (0+) och 50 (>0+). De högsta tätheterna erhöles i Svalevadsån (E-1), Tuvebäcken(E-2)

och Norre å (E-4). Andra arter som registrerades vid elfisket var ål, gädda och signalkräfta.

Tabell 1. Framräknad täthet av öringungar/100 m², årsungar (0+), äldre öring >0+), samt total antal öringar per löpmeter å (öring/m) vid 2001 års elfiske. Förekomst av andra arter på de olika lokalerna är angivet.

Lokal	Lokal nummer	täthet 0+	täthet >0+	öring st / m	Andra arter
Svalevadsån	E-1	208	59	10.7	gädda, ål
Tuvebäcken	E-2	167	58	11.2	
Norre å Klyvasten	E-3	83	68	7.6	
Norre å Blyga Lena	E-4	229	44	13.7	
Hannasån	E-5	58	11	2.8	
Kiedalsbäcken, Ljungabron	E-6	154	48	10.1	signalkräfta
Kiedalsbäcken, Framnäs	E-7	7	54	2.5	

Beräkning av smoltproduktion

Vid beräkning av smoltproduktionen i ett vattendrag, behövs dels ytan av lämpliga områden för öringens lek och uppväxt, dels en medeltäthet av öringungar för vattendraget. Tätheten av öringungar i Kabusaån ligger på den övre skalan jämfört med andra vattendrag i regionen. För att beräkna antalet smolt anger Degerman et al (2001) två beräknings modeller, beräknat på antalet 0+ eller >0+ hösten före smoltutvandring.

A. Smoltproduktion = $S = (0.27 \times (\text{hösttäthet av } 1+))$

B. Smoltproduktion = $S = (0.15 \times (\text{hösttäthet av } 0+))$

Vid beräkning enligt tätheter för 2001 års elfisken ger modell;

$$A=13.5 \text{ smolt}/100 \text{ m}^2$$

$$B=22.5 \text{ smolt}/100 \text{ m}^2$$

Från andra vattendrag har smoltproduktion angetts till mellan 6-28 smolt/100 m² beräknat på hela vattendrags ytan (Degerman et al 2001). I Sydsvenska vattendrag vandrar en stor del av smolten ut som 1+ vilket medför en högre produktion jämfört med västkusten (Degerman et al 2001, Eklöv 2000). Vidare så används endast de ytor som har klassats som lämpliga uppväxtområden i beräkningen, vilket bör betyda att modell B kan användas.

Tabell 2. Uppmätt yta (m²) lämplig uppväxtmiljö för öring samt beräknad smoltproduktion för de olika delarna inom Kabusaåns avrinningsområde, beräkningsmodell B har använts enligt ovan.

Område	Yta uppväxtområde	smolt produktion
Kabusaån, nedre del	4600	1035
Hammarsrånna	0	0
Tuvebäcken	11000	2475
Svalevadsån	3100	697
Norre å	10200	2295
Fröslövsån-Hannså	6400	1440
Kviedalsbäcken	13900	3128
Totalt	49200	11070

Åtgärdsförslag

Utav de åtgärder som föreslås, är trädplantering längs med vattendragen en viktig bit för att återställa vattendragen till mer naturligt fungerande vattensystem. Idag sker, på vissa sträckor, en återkommande dikens rensningar som temporärt förstör uppväxtmiljöerna för öringen. Genom att öka beskuggningen kommer andelen vegetation som bladvass, igelknopp och kaveldun i vattendragen på sikt att minska. Denna typ av vegetation medför en ökad igenslamning och ett behov att rensa vattendragen från vegetation och sediment. Det föreslås därför att en dialog med de aktuella dikningsföretagen görs, för att i samråd minska behovet av rensning. Totalt utgör de sträckor som är i behov av en ökad beskuggning ca 19 km. Vilket skulle innebära ca 10 000 st trädplantor. Det trädslag som lämpar sig bäst att plantera är al. Beräknad kostnad för plantor är ca 40 000 kr, därtill kommer kostnad för plantering.

Andra åtgärder är att på sträckor med strömmande karaktär som har en jämn bottenstruktur, lägga ut block och sten för att återställa en mer naturlig fåra. Totalt utgör dessa sträckor en relativt låg andel, ca 500 m i Fröslövsån. Partiet som föreslås att åtgärdas har en jämn botten bestående av skiffersten med skiffer berggrund i botten. Sträckorna är rensade där större stenar och block är borttagna. Beräknad kostnad för detta område är ca 50 000 kr. Före åtgärd bör samråd och avtal göras med berörda dikningsföretag.

I Kabusaån och dess tillflöden finns ett relativt stort antal vattenuttag. En reglering av vattenuttaget bör genomföras. Ett minsta flöde, för bevattningsuttag, bör fastställas, på olika punkter i ån och dess tillflöden. Under längre torrperioder drabbas fisken naturligt av ett högre bortfall, vid uttag för bevattning vid sådana situationer kan delar av vattendragen torrläggas med total utslagning av öringungar på långa sträckor. Detta arbete utförs lämpligen i samråd med Länsstyrelsen.

Skyddszoner finns idag längs huvuddelen av vattendragen, endast på några få sträckor saknas en sådan zon. En dialog med berörda markägare bör göras för att uppmuntra att skyddszoner anläggs.

Endast ett vandringshinder har registrerats, i Tuvebäckens övre delar. Hindret bedöms som partiellt och utgörs av två kulvertar med galler på upp och nedströms

sidan. Uppströms hindret har det med elfiske konstaterats förekomst av öring. Förslag är att i ett första skede utreda om havsöring tar sig förbi, vilket bäst görs i samband med öringens lek under hösten. Därefter kan eventuella åtgärder föreslås.

Referenser

- Degerman, E. Sers, B. 1999. Elfiske. Standardiserat elfiske och praktiska tips med betoning på säkerhet såväl för fisk som fiskare. Fiskeriverket Information 1999:3.
- Degerman, E. Nyberg, P. Sers, B. 2001. Havsöringens ekologi. Fiskeriverket Information 2001:10.
- Eklöv, A. 2000. Fiskevårdsplan för Kävlingeån. Rapport Kävlingeåns-Löddeåns fvo. 111 pp.
- Halldén, A. 1997. Biotopkartering-vattendrag. Meddelande 97:25. Länsstyrelsen i Jönköping.
- Åbjörnsson, K. Brönmark, C. Eklöv, A. 1999. Fiskfaunan i Skånska vattendrag, förekomst under 1960- respektive 1990-talet. Länsstyrelserapport 99:11. Skåne län.